

POSUDEK NA BAKALÁŘSKOU PRÁCI KOLEGY TOMÁŠE SLAVÍČKA „ETIKA A MORÁLKA“

Anna Hogenová

Jde o bakalářskou práci, která má výrazný přehledový charakter, rodící se z bytostných duchovních potřeb samého autora. Je to současnost se svou podobou etiky a morálky, která vyvolala potřebu Tomáše Slavička pochopit, jak to bylo s etikou a s morálkou v minulosti. Úvod je věnován etymologii základních pojmů, která je samozřejmě hlubší, než je v této práci zdůrazněno, ale to je možná úkol pro magisterskou práci podobné problematiky.

Autor nemůže nezačít nerozvíjet své úvahy ve starém Řecku, akcentuje Platónovo myšlení s poukazem na jeho význam pro celou evropskou duchovnost, cituji z předložené práce:

„Jeho přínos pro celou filosofii je tak zásadní, že například A. N. Whitehead prohlašuje: *„celá západní filosofie je pouze komentářem k Platónovi.“* (s. 14)

Zastavuje se zde o klíčových pojmu, mezi které patří dobro a ctnost a velmi dobře je rozlišuje mezi Platónem a Aristotelem. Rozdíl mezi Platónem a Aristotelem je zřetelný, poukazuje na další vývojové proměny, tolik důležité pro pochopení duchovní Evropy; ale současně si autor uvědomuje, že Aristoteles do své smrti platonikem zůstal, což je velmi důležité, protože ve většině analýz se setkáváme v tomto ohledu se zjednodušeními, která jsou velmi neblahá i pro dnešek. Středověké etice se autor věnuje zvlášť, akcentuje význam

novoplatónského Augustina v jeho polemice s Pelagiem, protože právě tento ohled je naprosto zásadní pro definici zla jako privace dobra. U Tomáše Akvinské kolega Slavíček klade důraz na pojem a fenomén svědomí, cituji z jeho práce: „Svědomí chápe tedy první cestou jako aplikaci trojstupňového vědění na jednání. Mezi tyto tři stupně patří: „1. *Přirozený habitus prvních mravních principů (synderesis)*, 2. *Světónázorový postoj (sapientia)* a 3. *Stav empirického vědění (scientia)*.“(s. 22) Zde autor nachází svůj osobní rezonér, je přesvědčen, že tento autor je nejbližší současnému etickému a morálnímu stavu v naší společnosti.

Osvícenskou dobu autor shledává jakožto základ etické a morální problematičnosti pozdějšího vývoje. „Leviathan“ Hobbesův a především Immanuel Kant a jeho praktický rozum byly základem pro etickou a morální reflexi. Do toho vstupuje utilitarismus Benthamův a Millův, který sehrál důležitou úlohu. Prospěšnost se stává rozhodujícím kritériem pro poznávání dobra, Do toho vstupuje Kierkegaard se svou snahou o zanícenost dobra, které je vždy vyšší než nám poskytuje sama racionalita. Odtud je pak jen krůček k F. Nietzschevi, kterého autor velmi dobře rozebírá, uvědomuje si souvislost se současnou postmodernou, s relativností hodnot, s úlohou „*der Wille zur Macht*“ ve všech oborech naší činnosti. Tento pasus pak doplňuje lévinasovskou filosofií, v níž je etika výše než ontologie, velmi kladně ji hodnotí. V tomto smyslu je možno zvýraznit i morálku obsaženou ve filosofii Michaela Sandela (metaetika).

Zmínky o Masarykovi jsou základem pro zmínky o Patočkovi a Bělohradském. Práce je přehledová, zachycuje podstatné vhledy v jednotlivých částech, hodnotím ji jako velmi dobrou. V práci je mnoho pravopisných nedostatků, což je škoda. Do rozpravy navrhuji otázku: Jak je možno pochopit duši u Platóna?

V Dědově 8. 8. 2013

prof. PhDr. Anna Hogenová, CSc.